







Luchtkwaliteit & Gezondheid in Zeeland

5 november 2026

Wim Hage | Yvonne Bosch

Provincie Zeeland
Adviseur Milieu

GGD Zeeland
Adviseur Milieu & Gezondheid

Inhoud

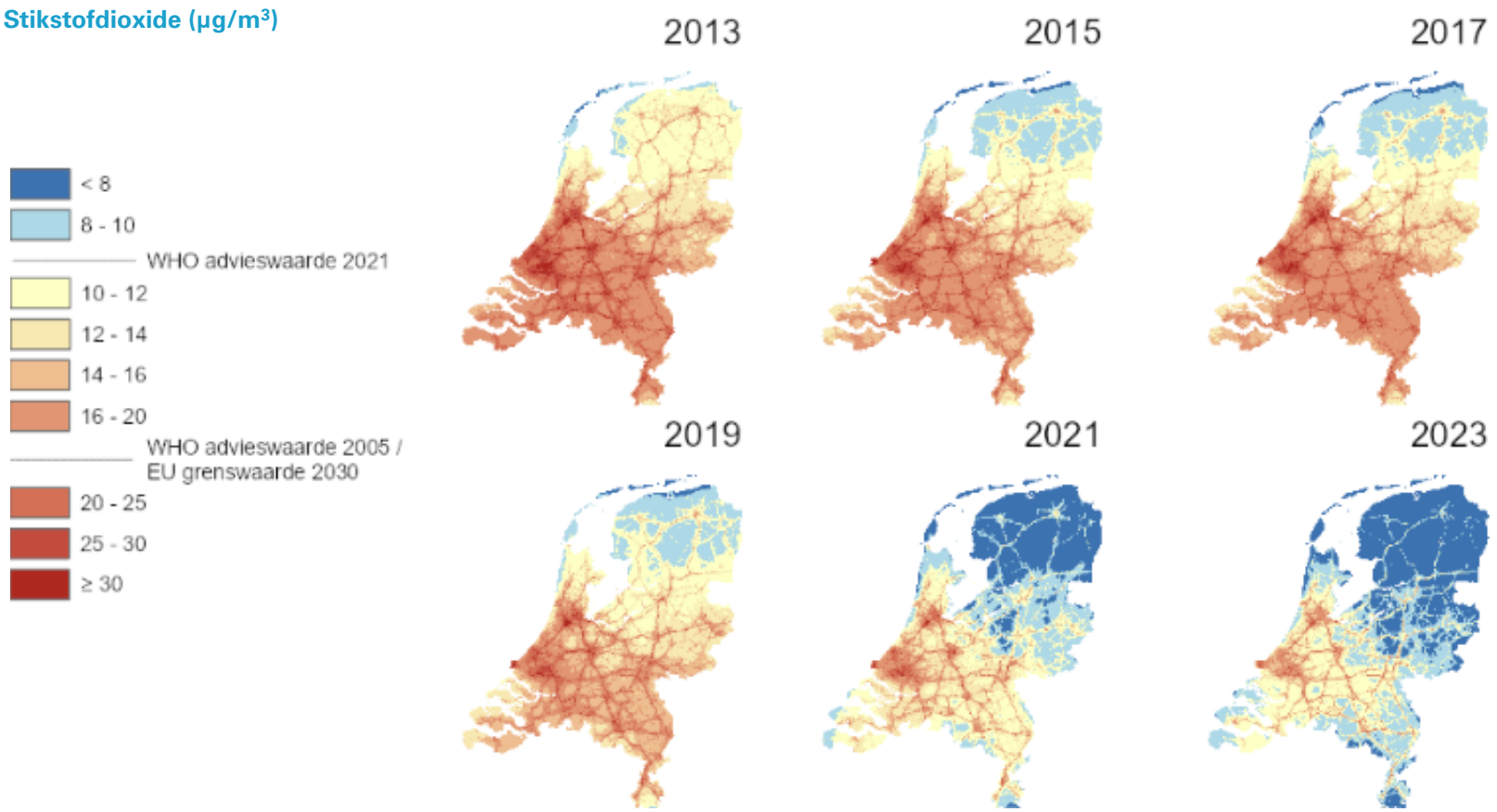
- Inleiding
- Resultaten rapport (kort)
- Proces
- Adviezen voor gemeenten

Inleiding

Aanleiding

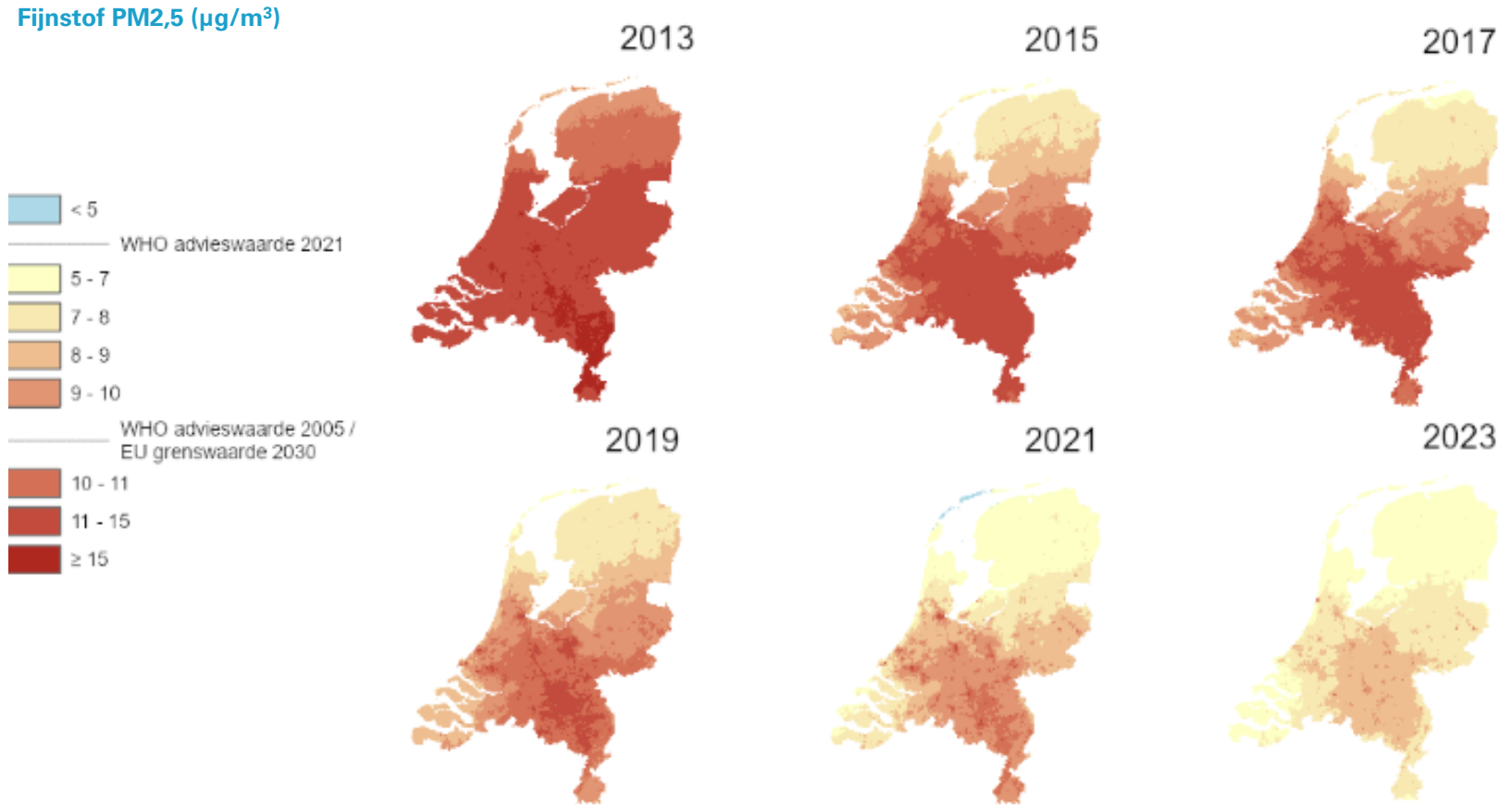
- Schone lucht is voor iedereen van levensbelang en een gezamenlijke verantwoordelijkheid;
- De luchtkwaliteit is de afgelopen decennia sterk verbeterd, maar die voortuitgang is recent gestagneerd;
- De rapportage geeft inzicht in:
  - De luchtkwaliteit in Zeeland;
  - De mogelijke gezondheidsgevolgen voor inwoners;
  - De belangrijkste bronnen van luchtverontreiniging;
  - En hoe Zeeuwse overheden kunnen bijdragen aan schonere lucht.

NO_2 blootstelling in Nederland



Bron: Atlas Leefomgeving, NO_2 door de jaren heen

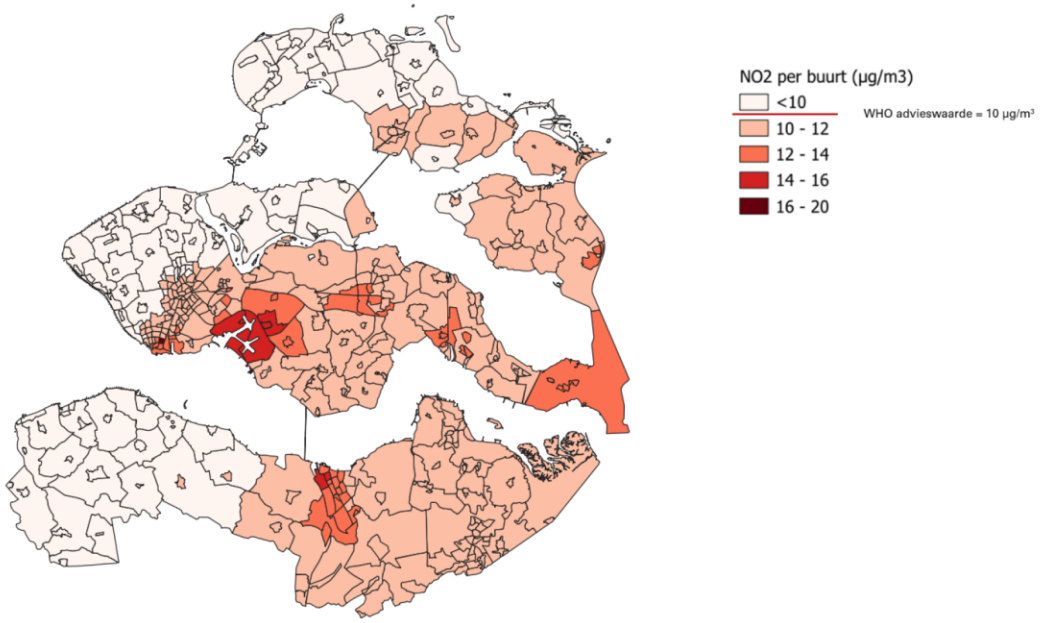
PM2,5 blootstelling in Nederland



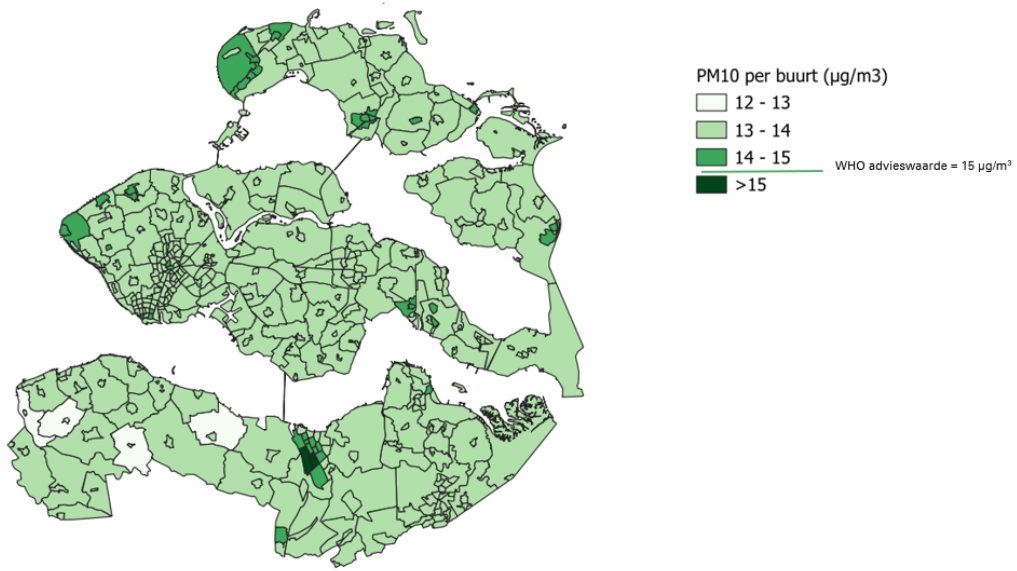
Bron: Atlas Leefomgeving, fijnstof door de jaren heen

Resultaten

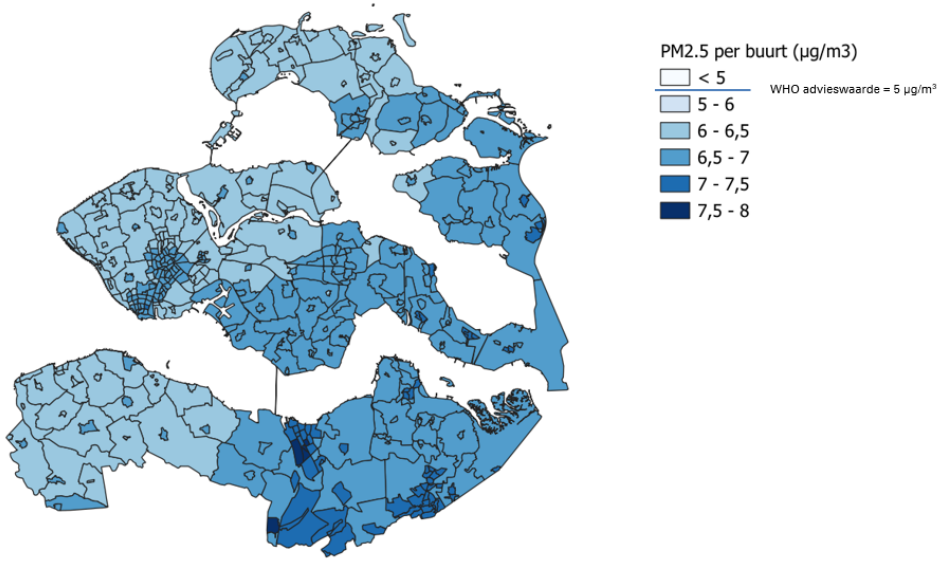
Blootstelling in Zeeland



***Figuur 1**: Jaargemidddelde blootstelling aan stikstofdioxide (NO_2) per buurt in Zeeland in 2023*

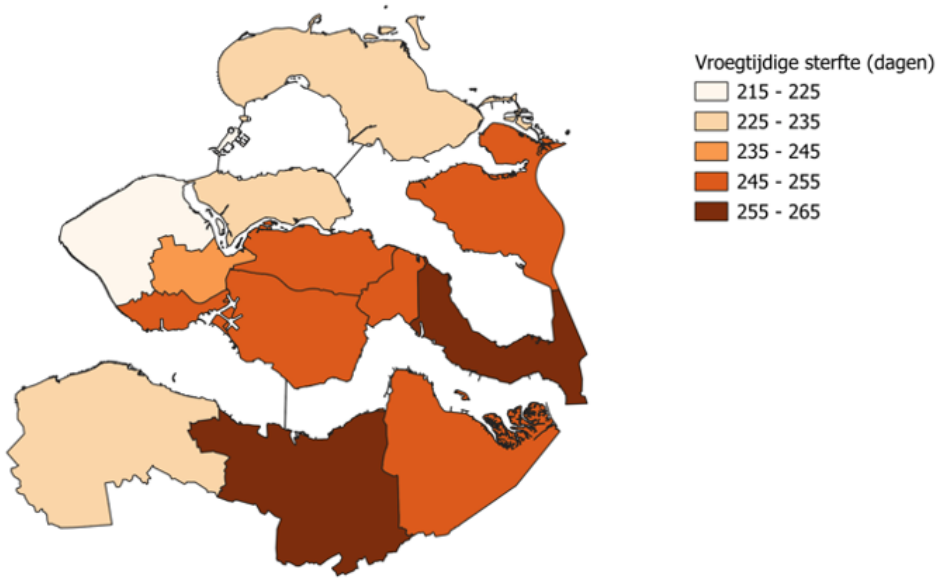


***Figuur 2**: Jaargemidddelde blootstelling aan PM10 per buurt in Zeeland in 2023*

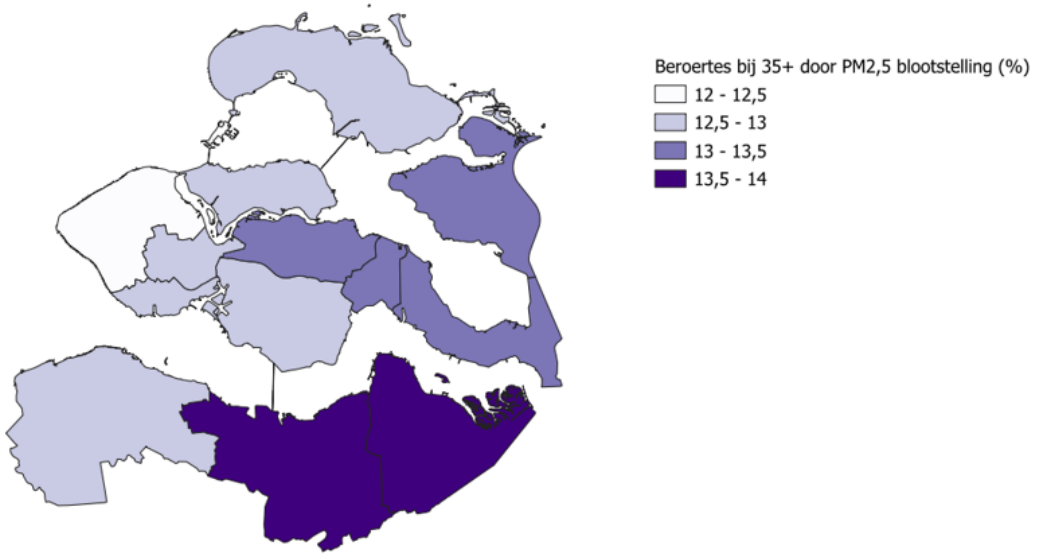


***Figuur 3**: Jaargemidddelde blootstelling aan PM2,5 per buurt in Zeeland in 2023*

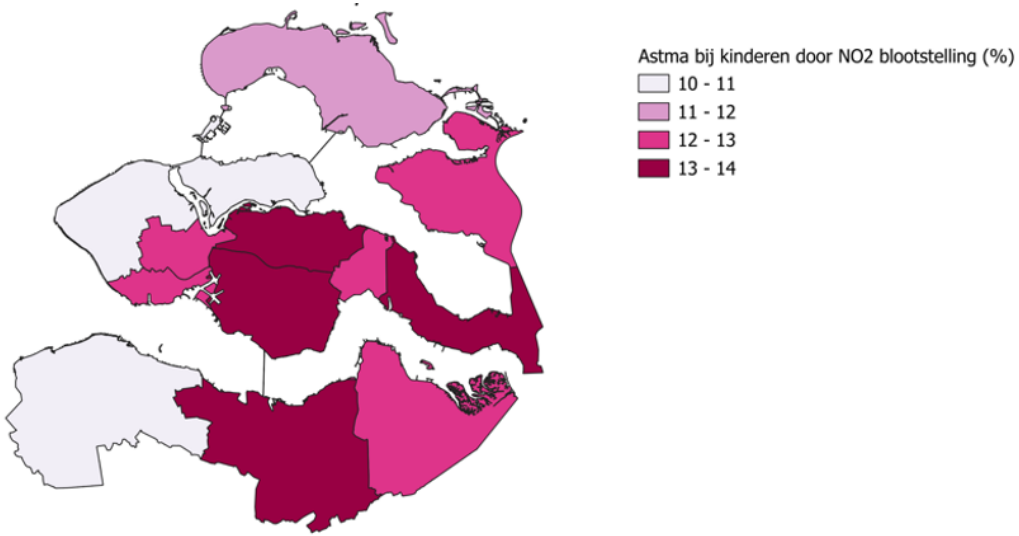
Gezondheidseffecten



Figuur 6: *Vroegtijdige sterfte (verloren levensdagen per inwoner) bij inwoners van 30 jaar en ouder ten gevolge van de gecombineerde blootstelling aan NO_2 en PM2,5 per gemeente in 2023*

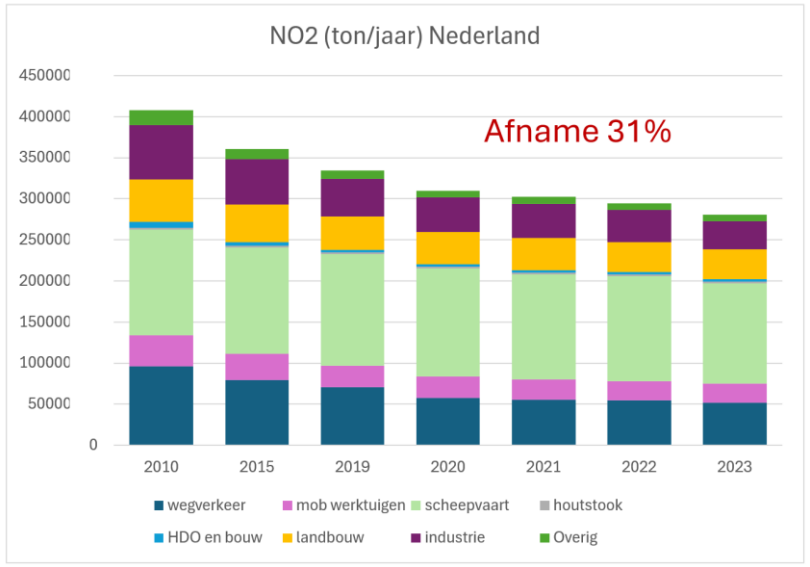


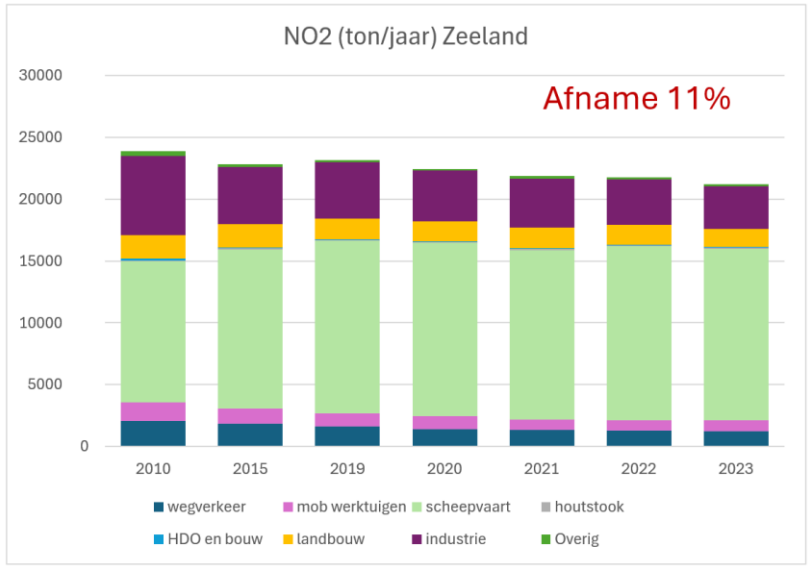
Figuur 5: *Het aandeel van alle nieuwe beroertes bij inwoners boven de 35 jaar veroorzaakt door blootstelling aan PM2,5, per gemeente in 2023*

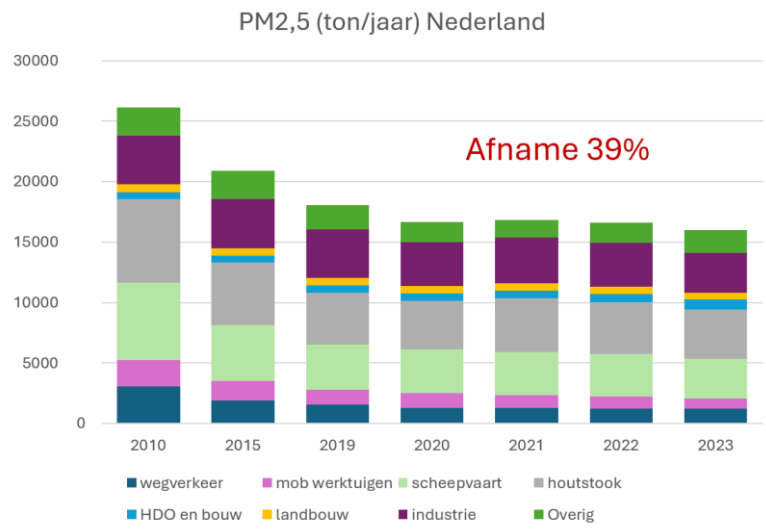


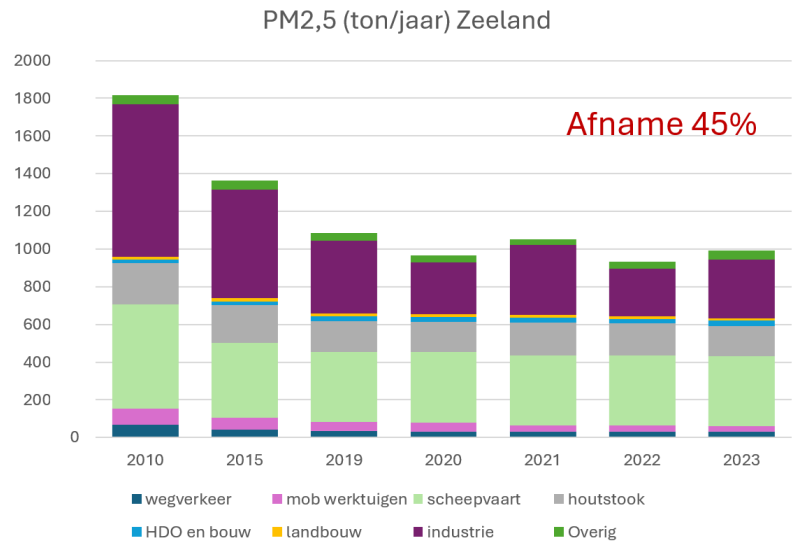
Figuur 4: *Het aandeel van alle nieuwe gevallen van astma bij kinderen veroorzaakt door blootstelling aan NO_2, per gemeente in 2023*

Trend emissies: Nederland versus Zeeland









Proces

Van plan tot inhoud

Januari 2024

Verkenning

- GGD
- Provincie Zeeland
- Bureau Lichtverkeer

Mei 2024

Groen licht: SPUK SLA

Samenwerking Gem Terneuzen, Provincie Zeeland, GGD Zeeland

Offerte Bureau Lichtverkeer

September 2024

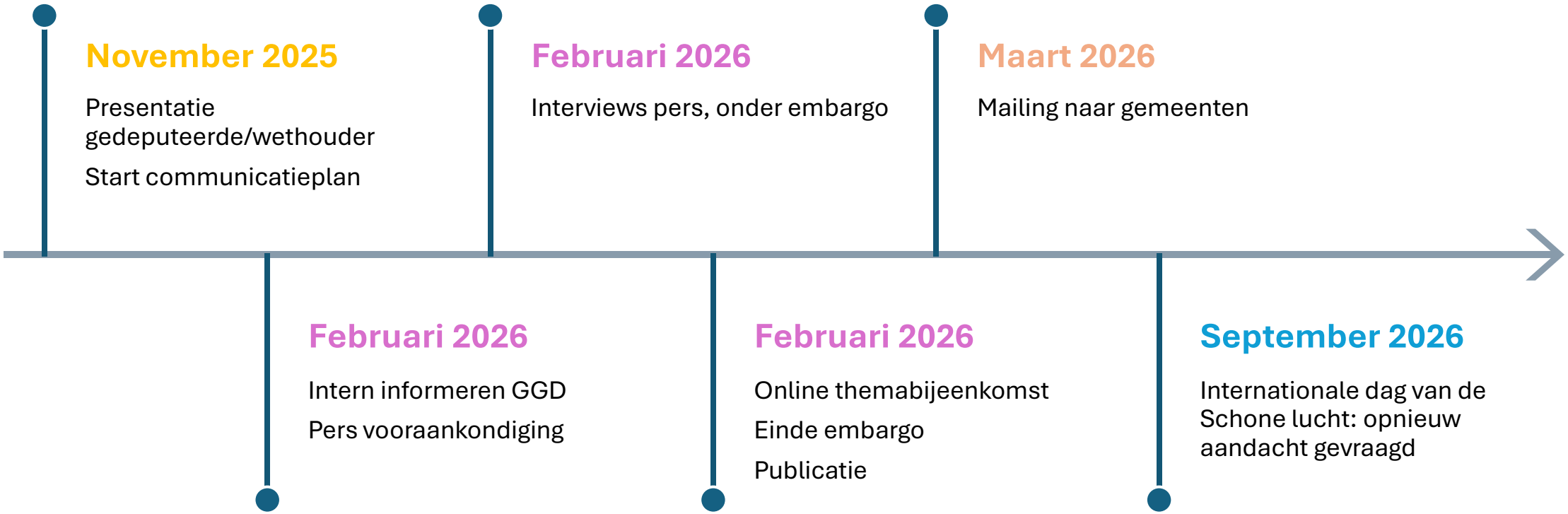
SPUK SLA gehonoreerd

Mei 2025

Data ontvangen

Start analyse en schrijven rapport

Publicatie, communicatie en opvolging



Respons van de 13 Zeeuwse gemeenten

Positief:

- Na 1ste mailing: 4 gemeenten wilden gesprek
- In de zomer proactief 5de gemeente benaderd: ook gesprek
- September: nog 2 gemeenten wilden gesprek

Respons gemeenten

Overig:

- *“Onderwerp is voor ons nu niet actueel.”*
- *“Op dit moment zien we geen concrete aanleiding voor een vervolgoverleg. Als de monitoring of landelijke ontwikkelingen aanleiding geven tot aanvullende actie in onze gemeente, nemen wij daarover contact op.”*
- *“Een gesprek hierover lijkt ons nu niet nodig. Qua Luchtkwaliteit scoort onze gemeente niet per se slecht. Op gebied van stoken zouden we inderdaad nog een verbeterslag kunnen maken.”*
- *“Mijn bestuurder vindt voldoen aan de wettelijke waarden voldoende.”*
- *“Er is geen ambtenaar die luchtkwaliteit doet.”*
- *“We hebben maar 2 meldingen over houtstook, dus daar zien we geen overlast/noodzaak.”*
- *“8 maanden eerder dood? Op een heel mensenleven? Dat valt wel mee!”*

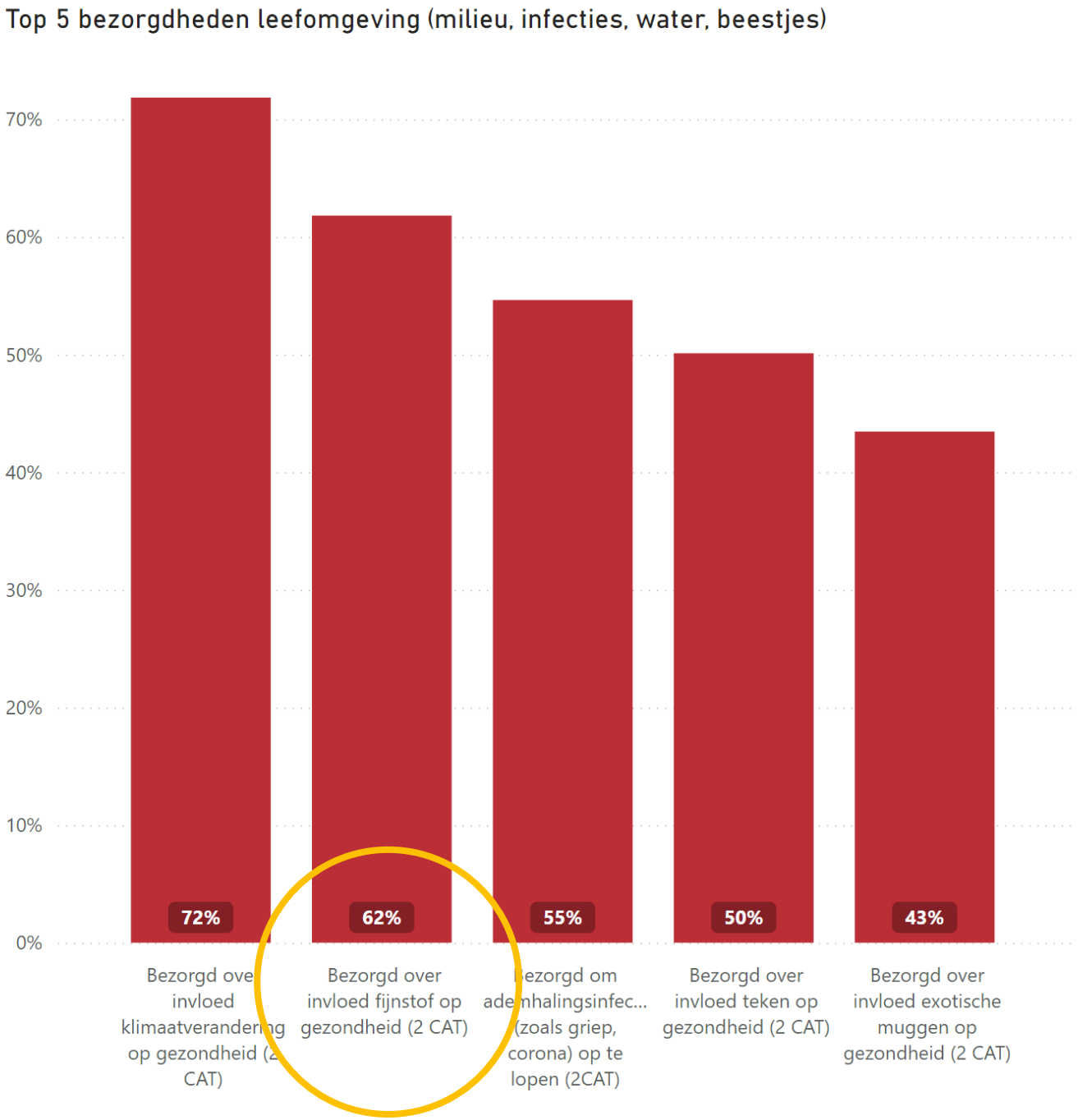
Onderzoeksjaar

- 2016
- 2020
- 2022
- 2024

Filter

- Gemeente
- Gender
- Leeftijd

Zeeland



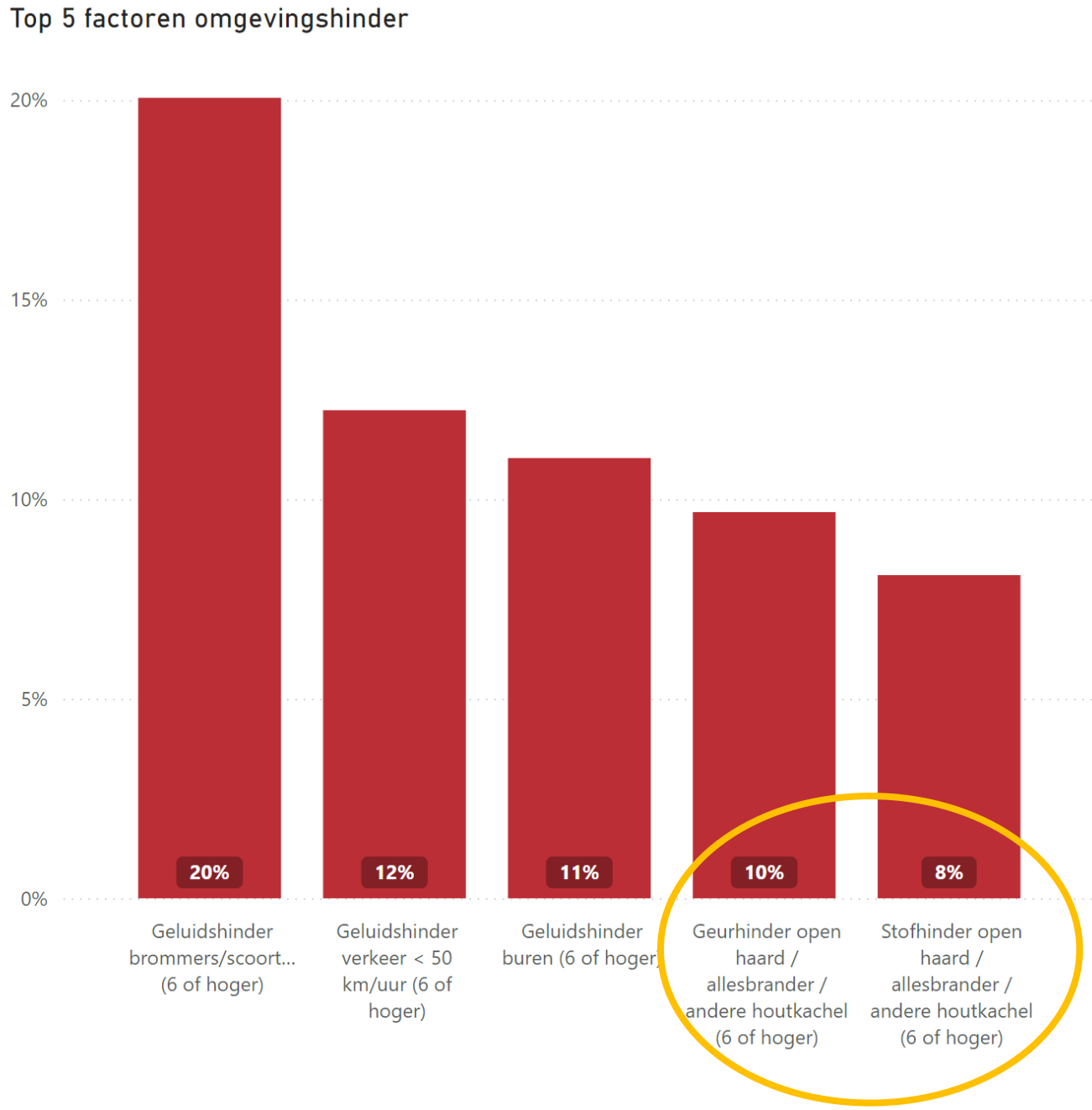
Onderzoeksjaar

- 2016
- 2020
- 2024

Filter

- Gemeente
- Gender
- Leeftijd

Zeeland



Adviezen voor gemeenten

Aanpak voor verbetering luchtkwaliteit

- Adviezen voor beleid in Zeeland
  - Gevoelige bestemmingen beleid;
  - Effectieve maatregelen voor de belangrijkste bronnen;
    - https://ggdghor.nl/onderwerp/effectieve-maatregelen-gezonde-lucht/
  - Regels opstellen in het omgevingsplan;
  - Aansluiten bij het Schone Lucht Akkoord.

Aanpak voor verbetering luchtkwaliteit

- Effectieve maatregelen voor gezonde lucht:

Effectieve maatregelen voor gezonde lucht - GGD GHOR Nederland

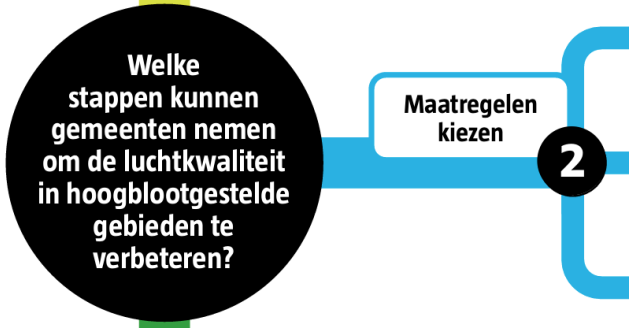
Bronnen:

- Wegverkeer;
- Houtstook;
- Landbouw;
- Industrie;
- Scheepvaart;
- Luchtvaart;
- Mobiele werktuigen;
- Handel, diensten, overheid en bouw;
- Consumenten overig.

Wat kunnen we doen aan industrie en scheepvaart?

Bestuursakkoord:
“We spannen ons in voor een schonere lucht door minder uitstoot van zeegaande schepen”

Stappenplan Schone Lucht Akkoord



1 Situatie analyseren

- Breng gebieden met hoge concentraties in beeld
- Breng de gezondheid in gebieden met hoge concentraties in beeld
- Breng de voornaamste uitstootbronnen binnen de gemeenten in beeld
- Analyseer de verzamelde informatie

2 Maatregelen kiezen

- Doe inspiratie op voor mogelijke maatregelen bij andere gemeenten en in rapporten
- Doe inspiratie op voor mogelijke maartregelen bij het Schone Lucht Akkoord en de GGD
- Stel een programma van maatregelen samen

3 Keuzes uitleggen

- Maak duidelijk aan lokaal bestuur hoe de maatregelen de luchtkwaliteit verbeteren
- Informeer en betrek belanghebbenden bij de keuze van maatregelen
- Maak duidelijk hoe de maatregelen aansluiten bij de doelstellingen van de gemeente

Hoe nu verder?

- Hoe kun je gemeenten verder bewust maken en stimuleren?
  - Nieuw programma Gezonde Leefomgeving Provincie Zeeland
- Hoe creëer je meer bewustzijn op bestuurlijk niveau?
- Hoe maak je duidelijk dat het ook belangrijk is de kleinere bronnen aan te pakken? (bijvoorbeeld houtstook op leefniveau)
- Wat is gezondheid waard?

Stap 3 van het stappenplan is een uitdaging!

Elke verbetering in luchtkwaliteit levert gezondheidswinst op!

Bedankt voor uw aandacht



Provincie Zeeland

Ggd Zeeland